

Årsregnskap 2017
Justis- og beredskapsdepartementet

Ledelseskommmentar

Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap, kriminalitetsbekjempelse og kriminalomsorg, asyl og innvandring, domstoler, lovarbeid og polarområdene. I 2017 hadde departementet også ansvaret for integreringsområdet. I forbindelse med utvidelsen av regjeringen i januar 2018 er integreringsområdet overført til Kunnskapsdepartementet.

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for å bidra til et oversiktlig lovverk med sammenheng og god lovstruktur. Alle lovforslag, med unntak av skattelover, skal forelegges Justis- og beredskapsdepartementet for lovteknisk gjennomgang. Departementet har videre ansvaret for å samordne norsk politikk i polarområdene (Svalbard, Jan Mayen og bilandene i Antarktis) og har ansvaret for å utarbeide Svalbardbudsjettet.

Justis- og beredskapsdepartementet har spesiell oppmerksomhet på tre områder der det kan oppnås gode resultater ved å styrke og effektivisere alle ledd. Det er utarbeidet mål for sektoren innenfor de tre områdene. Målene er satt på de områdene der utfordringene er store, og de utgjør en tydelig prioritering av de politiske ambisjonene på disse områdene. Justis- og beredskapsdepartementet bidrar til måloppnåelse ved å utføre følgende kjerneoppgaver:

- Faglig sekretariat for politisk ledelse (politikkutforming, politikkformidling og rådgivning gjennom utarbeidelse av proposisjoner, forskrifter og meldinger, svar på spørretimespørsmål, r-notater osv.)
- Politikkgjennomføring ved etatsstyring av underliggende og tilknyttede virksomheter
- Ivareta Justis- og departementets samordningsrolle innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet, slik den er definert i samfunnssikkerhetsinstruksen
- Ivareta departementets forvaltningsansvar for lovene departementet er ansvarlig for, samt ivareta departementets rolle som overordnet klageorgan i forvaltningssaker.

Bekreftelse

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten og Finansdepartementets rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap. Regnskapet gir et dekkende bilde av departementets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

JDs årsregnskap inneholder departementets eget driftsregnskap, driftsutgifter til sentral krisehåndtering, driftsutgifter og anskaffelser til redningshelikoptertjenesten, tilbakeholdte midler, regelstyrte midler og tilskudd.

I 2017 har JD samlet disponert 4 022 921 954 kroner og utgiftsført 3 277 347 426 kroner, jf. bevilgningsrapporten. Bevilgningsrapporten viser at utbetalingene i departementet har økt med om lag 782 mill. kroner eller 31 prosent fra 2016 til 2017. Dette skyldes i hovedsak at utbetalinger til kap. 454 Redningshelikoptertjenesten økte med 296 mill. kroner, og at posteringer på kap. 1633 Nettoordningen økte med 306 mill. kroner. Økningen på kap. 1633 skyldes både anskaffelsen av nye redningshelikoptre og at utbetalingene til Forsvaret for redningshelikoptertjenesten i 2017 ble fakturert med mva. I 2016 ble disse utbetalingene ved en feil fakturert uten mva. Videre har utgiftene på kap. 400, post 01 Driftsutgifter økt med 96 mill. kroner fra 2016 til 2017. Dette skyldes i hovedsak at JD overtok hele budsjettansvaret for kostnadene knyttet til departementets erstatningslokaler i Nydalen, samt omlegging av betaling av pensjonspremie til Statens pensjonskasse fra 2017.

Samlet mindretgift for 2017 ble på om lag 1 174 mill. kroner. Av dette gjelder 1 086 mill. kroner kap. 454 Redningshelikoptertjenesten. Mindretgiften består i hovedsak av tidsforskyvning av aktiviteter knyttet til vedlikeholdsprogrammet for dagens Sea King-redningshelikopter og tidsforskyvninger ved anskaffelsen av nye redningshelikoptre. Departementets egne driftsutgifter, kap. 400 post 01, viser en mindretgift på om lag 20 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak forsinkelser i planlagte aktiviteter og vakanser i stillinger.

Departementet har mottatt belastningsfullmakter på 5 383 334 kroner i 2017, jf. detaljer i note B. Det tilsvarende i 2016 var 7 334 800 kroner.

Innbetalinger

Regnskapsførte inntekter for 2017 er 1 076 644 864 kroner, jf. note 1. Dette er en reduksjon på 4 360 836 307 kroner ift. 2016. Reduksjonen skyldes i hovedsak reduserte innbetalinger fra Utenriksdepartementet knyttet til refusjon av ODA-godkjente utgifter, hvorav størstedelen av de reduserte innbetalingene til JD skyldes nedgangen i asylankomster etter 2015.

Lønn og sosiale utgifter

Utbetalinger til lønn utgjorde 374 317 043 kroner i 2017, jf. note 2. Det er en økning på 43 234 317 kroner eller 13 prosent fra 2016. Økningen skyldes i hovedsak omlegging av betaling av pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK) fra 2017. Regnskapsførte pensjonsutgifter for 2017 er på 43 949 663 kroner, hvorav arbeidsgiverandel av pensjonspremien ble på 32 829 189 kroner.

Investeringer

Det ble utbetalt 604 100 357 kroner til investeringer i 2017. Dette beløpet gjelder i hovedsak kostnader vedrørende anskaffelse av nye redningshelikoptre, jf. note 5. Det er en økning i utbetaling til investeringer på om lag 419 mill. kroner sammenlignet med 2016.

Andre driftskostnader

JDs andre driftskostnader utgjorde 1 240 248 615 kroner i 2017, jf. note 3. Dette inkluderer utbetalinger til leie og drift av lokaler, leie og vedlikehold av maskiner og inventar, driftsavtaler, kjøp av eksterne tjenester og reiseutgifter. Det er en økning i disse utbetalingene på om lag 15,2 mill. kroner eller 1 prosent fra 2016. Av de totale kostnadene utgjør utgiftene til kjøp av eksterne tjenester og driftsavtaler 86 prosent, noe som er en nedgang på om lag 54 mill. kroner fra 2016.

Tilskuddsforvaltning

Det ble i 2017 utbetalt om lag 635 mill. kroner i tilskudd, og det er ingen vesentlig endring i beløpet fra 2016. Hoveddelen av utgiftsført tilskudd er enkelttilskudd og avsetninger til Svalbardregnskapet. Departementet forvalter også tilskuddsordninger, som i hovedsak er rettet mot ideelle organisasjoner og kommuner.

Særskilte forhold

Tilbakeholdte midler

Departementet holder tilbake og disponerer midler på flere av de samme budsjettpostene som underliggende virksomheter disponerer. Dette gjelder blant annet utgifter knyttet til konkrete tiltak der ansvarsfordelingen mellom departementet og underliggende virksomheter ikke er fastlagt. Det gjelder også departementets ivaretagelse av direktoratsfunksjon for redningstjenesten, samt oppfølging av handlingsplaner. I beregningen av tilbakeholdt bevilgning er regelstyrte poster, tilskuddsposter og kap. 454 Redningshelikoptertjenesten ikke inkludert.

Av samlet tildeling i departementets bevilgingsrapportering utgjør tilbakeholdt bevilgning om lag 184 mill. kroner i 2017, som er en økning på 44 prosent fra 127 mill. kroner i 2016. Økningen fra 2016 skyldes i hovedsak utgifter knyttet til nytt beredskapssenter for politiet.

Regelstyrte utgifter

Flere av budsjettpostene som departementet disponerer er regelstyrte, dvs. at utgiftsnivået er bestemt av lover og forskrifter. Flere underliggende virksomheter og virksomheter under andre departementer har fullmakt til å benytte bevilgningen i tråd med regelverket for de respektive ordningene. Fullmaktene inneholder ikke beløpsmessig fordeling av bevilgningen på de ulike virksomhetene som belaster postene. Oppgitt samlet tildeling i departementets oppstilling av bevilgningsrapportering er satt opp tilsvarende regnskapsført beløp. Samlet er det

regnskapsført 7,6 mill. kroner på de regelstyrte postene i 2017, mot 5,6 mill. kroner i 2016.

Mellomværende/Statsregnskapet

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.17 13 954 341 kroner. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende har Justis- og beredskapsdepartementet pådratt seg en leverandørgjeld på 16 448 935 kroner som ikke er betalt og som derfor ikke fremkommer som utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 8. Det er differanse mellom sum utgiftsført i årsregnskapet mot sum utgifter i S-rapporten på 172 217 300 kroner. Dette skyldes at sum utgifter i S-rapporten ikke inkluderer beløp som er ført på Statskonto 845004 Avsetninger til Svalbardregnskapet, Diverse.

Revisjon av regnskapene

Riksrevisjonen reviderer regnskapene for Justis- og beredskapsdepartementet. Revisjonsberetning for årsregnskapet antas å foreligge i løpet av andre kvartal 2018.

Oslo 15. mars 2018

Tor Saglie

Departementsråd

Prinsippnote til årsregnskapet

Justis- og beredskapsdepartementets årsregnskap er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*” er lik i begge oppstillingene.

Departementet er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Justis- og beredskapsdepartementet har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet departementet har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser departementet står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra departementet selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av departementet som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall departementet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Departementet har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Bevilgningsrapportering for regnskapsår 2017

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merutgift (-) og mindreutgift
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Driftsutgifter	A,B	507 735 210	487 370 410	20 364 800
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	21	Spesiell driftsutgifter Styrkebrønn Spesielle driftsutgifter, forskning og	A,B	8 652 000	8 248 455	403 545
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	23	kunnskapsutvikling	A,B	42 632 000	24 729 237	17 902 763
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	50	Norges forskningsråd	A	22 784 000	22 784 000	-
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	70	Overføring til private	A	7 710 000	7 710 000	-
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	A,B	13 651 000	13 428 809	222 191
0410	Domstolene	01	Driftsutgifter	A	4 300 000	4 704 403	-404 403
0430	Kriminalomsorgen	01	Driftsutgifter			174 850	-174 850
0440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	01	Driftsutgifter	A,B	119 334 593	103 128 661	16 205 932
0440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	70	Tilskudd	A,B	58 130 000	57 030 000	1 100 000
0440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	71	Tilskudd til Norsk rettsmuseum	A	4 974 000	4 974 000	-
0440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	73	Tilskudd til EUs yttergrensefond	A,B	177 800 000	177 742 298	57 702
0444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	01	Driftsutgifter			1 360 410	-1 360 410
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	01	Driftsutgifter	A,B	4 852 000	626 244	4 225 756
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	70	Overføringer til private	A	2 000 000	2 000 000	-
0452	Sentral krisehåndtering	01	Driftsutgifter	A,B	27 152 000	26 857 278	294 722
0453	Sivil klareringsmyndighet	01	Driftsutgifter	A,B	8 908 000	8 537 327	370 673
0454	Redningshelikoptertjenesten	01	Driftsutgifter	A,B	731 902 000	691 918 821	39 983 179
0454	Redningshelikoptertjenesten	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	A,B	1 851 953 000	805 781 343	1 046 171 657
0455	Redningstjenesten	01	Driftsutgifter	A,B	7 619 000	3 641 448	3 977 552
0455	Redningstjenesten	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	A,B	46 399 000	46 352 656	46 345
0455	Redningstjenesten	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	A,B	106 656 000	104 053 300	2 602 700
0460	Spesialenheten for politisaker	01	Driftsutgifter			48 705	-48 705
0466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	01	Driftsutgifter	A	1 378 983	1 378 983	-
0467	Norsk Lovtidend	01	Driftsutgifter	A	4 740 388	4 740 388	-
0469	Vergemålsordningen	01	Driftsutgifter	A,B	2 500 000	1 749 787	750 213
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning	71	Erstatningsansvar m.m., overslagsbevilgning	A	1 488 417	1 488 417	-

Årsregnskap for Justis- og beredskapsdepartementet 2017

0472	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre	01	Driftsutgifter	A,B	1 000 000	450 000	550 000
0490	Utlendingsdirektoratet	01	Driftsutgifter	A,B	4 995 000	855 876	4 139 124
0490	Utlendingsdirektoratet	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, overslagsbevilgning	A,B	27 665 000	29 400 000	-1 735 000
0491	Utlendingsnemnda	01	Driftsutgifter	A,B	120 000	131 665	-11 665
0495	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	01	Driftsutgifter	A,B	1 178 000	1 274 519	-96 519
0496	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres	A,B	32 205 363	23 749 034	8 456 330
0496	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	A,B	10 000 000	69 600	9 930 400
0496	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	50	Norges Forskningsråd	A	7 076 000	7 076 000	-
0496	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	73	Tilskudd	A	950 000	950 000	-
8450	Avsetninger til Svalbardregnskapet	04	Diverse	A,B	172 481 000	172 217 300	263 700
0021	Statsrådet	01	Driftsutgifter Statsrådet			1 316 928	
0163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	70	Nødhjelp og humanitær bistand, kan overføres			350 000	
0500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter			1 108 000	
0571	Rammetilskudd til kommuner	21	Spesielle driftsutgifter			1 107 000	
0800	Barne- og likestillingsdepartementet	21	Spesiell driftsutgifter			700 000	
0846	Familie- og oppveksttiltak	21	Spesielle driftsutgifter			166 666	
0900	Nærings- og firskeridepartementet	21	Spesiell driftsutgifter			166 666	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter, oerverslagsbevilgning			423 697 942	
Sum utgiftsført					4 022 921 954	3 277 347 426	

Inntekts kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Driftsinntekter		876 000	971 084	95 084
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	02	Refusjon av ODA-godkjente utgifter		1 216 000	1 216 000	-
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	03	Refusjoner av inntekter knyttet til styrkebrønnsarbeidet		5 009 000	5 875 780	866 780
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	02	Refusjoner lønn oppdrag for andre		1 000 000	1 000 000	-
3454	Redningshelikoptertjenesten	01	Refusjoner redningshelikoptertjenesten		25 197 000	25 197 000	-
3469	Vergemålsordningen	01	Vergemåls-/repr.ordning, ODA-godkj utg		9 177 000	9 177 000	-
3490	Utlendingsdirektoratet	01	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flykninger, ODA-godkjente utgifter		100 787 000	100 787 000	-

Årsregnskap for Justis- og beredskapsdepartementet 2017

3490	Utlendingsdirektoratet	03	Reiseutgifter for flykninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	12 364 000	12 364 000	-
3490	Utlendingsdirektoratet	04	Statlige mottak, ODA-godkjente utgifter	587 164 000	587 164 000	-
3490	Utlendingsdirektoratet	06	Gjenbosetting av flykninger - støttetiltak- ODA-godkjente utgifter	20 997 000	20 997 000	-
3496	Bosetting av flykninger og tiltak for innvandrere	01	Integreringstilskudd for overføringsflykninger	241 800 000	241 800 000	-
3496	Bosetting av flykninger og tiltak for innvandrere	02	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige asylsøkere	23 446 000	23 446 000	-
3496	Bosetting av flykninger og tiltak for innvandrere	03	Tilskudd til integreringsmottak, ODA-godkjente utgifter	9 900 000	9 900 000	-
3497	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	01	Norskopplæring i mottak	36 750 000	36 750 000	-
5309		29	Tilfeldige inntekter/ymse		1 184 998	
5700		72	Folketrygdens inntekter		46 406 670	
Sum inntektsført				1 075 683 000	1 124 236 531	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

2 153 110 894

Kapitalkontoer

60046501	Norges Bank KK /innbetalinger			1 091 434 040	
60046502	Norges Bank KK/utbetalinger			-3 246 735 426	
704499	Endring i mellomværende med statskassen			2 190 491	
716010	Endring i mellomværende med statskassen			-	

Sum

rapportert

-

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	31.12.2017	31.12.16	Endring
704499	Mellomværende med statskassen	-13 954 341	-16 144 833	2 190 491

Note A Forklaring av samlet tildeling

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
40001	20 646 000	487 089 210	507 735 210
40021	2 364 000	6 288 000	8 652 000
40023	15 558 000	27 074 000	42 632 000
40050		22 784 000	22 784 000
40070		7 710 000	7 710 000
40071		13 651 000	13 651 000
41001		4 300 000	4 300 000
44001	21 000 000	98 334 593	119 334 593
44070		58 130 000	58 130 000
44071		4 974 000	4 974 000
44073		177 800 000	177 800 000
45101	3 852 000	1 000 000	4 852 000
45170		2 000 000	2 000 000
45201	1 319 000	25 833 000	27 152 000
45301		8 908 000	8 908 000
45401		731 902 000	731 902 000
45445	57 243 000	1 794 710 000	1 851 953 000
45501	2 069 000	5 550 000	7 619 000
45571		46 399 000	46 399 000
45572		106 656 000	106 656 000
46601		1 378 983	1 378 983
46901		2 500 000	2 500 000
46701		4 740 388	4 740 388
47171		1 488 417	1 488 417
47201		1 000 000	1 000 000
49001		4 995 000	4 995 000
49072		27 665 000	27 665 000
49101		120 000	120 000
49501		1 178 000	1 178 000
49621	6 375 623	25 829 740	32 205 363
49645		10 000 000	10 000 000
49650		7 076 000	7 076 000
49673		950 000	950 000

Årsregnskap for Justis- og beredskapsdepartementet 2017

8450 (kap. 1 Svalbard kirke)		5 234 000	5 234 000
8450 (Kap. 3 Longyearbyen lokalstyre)		153 506 000	153 506 000
8450 (kap. 4 Svalbard museum)		12 250 000	12 250 000
8450 (kap. 7 Tilfeldige utgifter)	91 000	1 400 000	1 491 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht. avgitte belastnings- fullmakter	Merutgift/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter iht. merinntekts- fullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Inn- sparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp til neste budsjettår
040001		20 364 800		20 364 800	95 084			20 459 884	24 355 111	20 459 884
040021	"kan overføres"	403 545		403 545	776 780			1 180 325	11 288 000	1 180 325
040023	"kan overføres"	17 902 763		17 902 763				17 902 763	47 150 000	17 902 763
040071		222 191		222 191						
041001		-404 403						-404 403		
044001		16 205 932	-3 172 302	13 033 630	1 000 000			14 033 630	4 916 730	14 033 630
043001		-174 850						-174 850		
044070		1 100 000		1 100 000						
044073		57 702		57 702						
044401		-1 360 410		-1 360 410				-1 360 410		
045101		4 225 756		4 225 756				4 225 756	50 000	4 225 756
045201		294 722		294 722				294 722	1 291 650	294 722
045301		370 673		370 673				370 673	445 400	370 673
045401		39 983 179		39 983 179				39 983 179	36 595 100	36 595 100
045445	"kan overføres"	1 046 171 657		1 046 171 657				1 046 171 657	1 851 953	1 046 171 657
045501		3 977 552		3 977 552				3 977 552	277 500	2 793 000
045571		46 345		46 345						
045572		2 602 700		2 602 700						
046001		-48 705		-48 705				-48 705		
046901		750 213		750 213				750 203	125 000	750 213
047201		550 000		550 000				550 000	50 000	550 000
049001		4 139 124		4 139 124				4 139 124	249 750	4 139 124
049072	"overslagsbevilgning"	-1 735 000		-1 735 000						
049101		-11 665		-11 665				-11 665		

Årsregnskap for Justis- og beredskapsdepartementet 2017

049501		-96 519	-96 519	-96 519		
049621	<i>"kan overføres"</i>	8 456 330	8 456 330	8 456 330	32 205 363	8 456 330
049645	<i>"kan overføres"</i>	9 930 400	9 930 400	9 930 400	10 000 000	9 930 400
008450		263 700	263 700	263 700	70 000	70 000

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

JD har gitt følgende belastningsfullmakter:

- Kap. 440, post 01: Barne- ungdoms- og familedirektoratet (Bufdir) på 300 000 kroner. Rapportert forbruk 172 503 kroner.
- Kap. 440, post 01: Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) på 3 000 000 kroner. Rapportert forbruk 2 999 799 kroner.

Mottatte belastningsfullmakter

JD har mottatt belastningsfullmakter på tilsammen 5 383 334 kroner og regnskapsført 4 915 260 kroner i 2017 fra følgende departementer og direktorater:

- Kap. 163, post 70: Utenriksdepartementet, på 350 000 kroner. Forbruk er 350 000 kroner. Beløpet har delfinansiert det norske formannskapet for Intergovernmental Consultations on Asylum, Refugees and Migration (IGC) i perioden 2017-2018.
- Kap. 21, post 01: SMK, på 1 400 000 kroner: Forbruket er 1 316 928 kroner. Beløpet har gått til dekning av Statsrådenes reiseutgifter mv.
- Kap. 500, post 21: KMD, på 1 300 000 kroner: Forbruket er 1 108 000 kroner.
- Kap. 571, post 21: KMD, på 1 300 000 kroner: Forbruket er 1 107 000 kroner. Fullmaktene fra KMD har gått til dekning av driftsutgifter til Forvaltningslovutvalget.
- Kap. 800, post 21: BLD, på 700 000 kroner: Forbruket er 700 000 kroner. Beløpet har gått til dekning av driftsutgifter til Særdomstolsutvalget.
- Kap. 846, post 21: BLD, på 166 667 kroner: Forbruket er 166 666 kroner. Beløpet har gått til dekning av utredningsprosjekt om myndighetenes håndtering av barn av NS-medlemmer, jenter og kvinner med relasjon til tyske soldater, og norske sjøfolk internert i Afrika under annen verdenskrig.
- Kap. 900, post 21NFD, på 166 667 kroner: Forbruket er 166 666 kroner. Beløpet har gått til dekning av samme utredningsprosjekt som nevnt ovenfor.

Stikkordet «kan overføres»

Kap. 454, post 45

Kap. 496, post 21

Kap. 496, post 45

Stikkord «overslagsbevilgning»

Beløpene som foreslås overført på følgende kapitler og poster overføres ikke pga. at stikkordet «overslagsbevilgning» er knyttet til posten:

Kap. 490, post 72.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Kap. 400, post 01: JD har merinntekter på kap. 3400, post 01 på totalt 95 084 kroner som skyldes mer tilfeldige inntekter enn budsjettet.

Mulig overførbart beløp

Beløpene som foreslås overført på følgende kapitler og poster kan overføres i sin helhet da stikkordet "kan overføres" er knyttet til postene:

Kap. 400, post 23

Kap. 454, post 45

Kap. 496, post 21

Kap. 496, post 45

Forslag om overføring på følgende kapitler og poster er under grensen på 5 pst. for total bevilgning på postene, og beløpene regnes følgelig som mulig overføring til neste budsjettår:

Kap. 400, post 01

Kap. 440, post 01

Kap. 451, post 01

Kap. 452, post 01

Kap. 453, post 01

Kap. 469, post 01

Kap. 472, post 01

Kap. 490, post 01

Beløpene på følgende kapitler og poster overstiger grensen på 5 pst., og kun en del av ubrukt bevilgning er overførbar:

Kap. 454, post 01

Kap. 455, post 01

Regelstyrte poster

Flere budsjettposter der departementet disponerer bevilgningen er regelstyrte, dvs. at utgiftsnivået i hovedsak er bestemt av lover og forskrifter. Regnskapsførteutgifter på regelstyrte poster omfatter kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter, post 01 Driftsutgifter, kap. 467 Norsk Lovtidend, post 01 Driftsutgifter og kap. 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning, post 71

Erstatningsansvar med mer, *overslagsbevilgning*. Flere underliggende virksomheter og virksomheter under andre departement har fullmakt til å benytte bevilgningen i tråd med regelverket for de respektive ordningene. Overføring av ubrukt bevilgning er ikke aktuelt på slike regelstyrte budsjettposter.

Artskontorrapporteringen for 2017

	Note	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer		-	-
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 076 644 864	5 437 481 171
Salgs- og leieinnbetalinger	1	-	-
Andre innbetalinger		-	-
Sum innbetalinger fra drift		1 076 644 864	5 437 481 171
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	374 317 043	331 082 726
Andre utbetalinger til drift	3	1 240 248 615	1 225 093 739
Sum utbetalinger til drift		1 614 565 658	1 556 176 465
Netto rapporterte driftsutgifter		537 920 794	-3 881 304 706
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	-44	-5 741
Sum investerings- og finansinntekter		-44	-5 741
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	604 100 357	185 403 608
Utbetaling til kjøp av aksjer		-	-
Utbetaling av finansutgifter	4	6 959	8 725
Sum investerings- og finansutgifter		604 107 316	185 412 332
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		604 107 360	185 418 074
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	658 308	1 766 385
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		658 308	1 766 385
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	634 976 466	636 390 567
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		634 976 466	636 390 567
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		526 690	536 187
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		46 406 670	40 807 550
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		423 697 942	117 229 000
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		376 764 583	75 885 263

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	2 153 110 894	-2 985 377 187
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	2017	2016
Fordringer	319 597	235 124
Kasse	-	-
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	-	-
Skyldig skattetrekk	-14 311 208	-16 363 879
Skyldige offentlige avgifter	-	-16 078
Annen gjeld	37 269	-
Sum mellomværende med statskassen	8	-13 954 341

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2017	31.12.2016
Innbetalinger fra gebyrer		
Sum innbetalinger fra gebyrer	-	-
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	26 197 000	24 511 000
Tilskudd fra andre departement	1 049 692 548	5 412 970 171
Andre tilskudd og overføringer	755 316	-
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 076 644 864	5 437 481 171
Salgs- og leieinnbetalinger		
Diverse tilfeldige inntekter (diverse inntekter post 01 - 29)	-	-
Sum salgs- og leieinnbetalinger	-	-
Andre innbetalinger		
Sum andre innbetalinger	-	-
Sum innbetalinger fra drift	1 076 644 864	5 437 481 171

Tilskudd fra andre statlige virksomheter

JD har i 2017 mottatt om lag 25,2 mill. kroner fra Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste. Beløpet gjelder refusjon for luftambulansetjenester i Redningstjenesten 2017, jf. kap. 3454, post 01. Tilsvarende refusjon var på om lag 24,5 mill. kroner i 2016. Videre mottok JD 1 mill. kroner i stimuleringsmidler fra DIFI i 2017. DIFI og JD skal iht. en samarbeidsavtale forberede og utvikle tjenesten under prosjektet "Ofre for menneskehandel - helhetlig og brukersentrert tjeneste".

Tilskudd fra andre departement

JD har i 2017 mottatt innbetalinger på om lag 1 043,6 mill. kroner fra Utenriksdepartementet (UD) som gjelder refusjon av ODA-godkjente utgifter. Beløpet er inntektsført på kapittel/post: 340002, 346901, 349001, 349003, 349004, 349004, 349006, 349601, 349602, 349603 og 349701. Reduksjonen fra 2016 er på om lag 4 340,5 mill. kroner, hvorav den største reduksjonen er på kap. 3490, post 04 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter på om lag 3 985 mill. kroner som skyldes virkningene av reduserte asylankomster etter 2015.

Videre har JD i 2017 mottatt refusjoner fra UD over kap. 3400, post 03 på om lag 5,9 mill. kroner for departementets utgifter knyttet til styrkebrønnsarbeidet (rettsstatsutvikling) som ble avsluttet i 2017, jf. kap. 400, post 21. Tilsvarende refusjon var på om lag 22,4 mill. kroner i 2016.

Andre tilskudd og overføringer

JD mottok om lag 755 000 kroner fra Financial Mechanism Office (FMO) (EØS-midler) i refusjoner for donor-programkostnader i Romania og Bulgaria i 2017. Beløpet ble inntektsført på kap. 3400, post 01 Diverse inntekter. Det ble ikke inntektsført noe under Andre tilskudd og overføringer i 2016.

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2017	31.12.2016
Lønn	298 416 840	293 723 238
Arbeidsgiveravgift	46 406 670	40 793 345
Pensjonsutgifter	32 829 189	-
Sykepenger og andre refusjoner(-)	-11 461 214	-13 590 121
Andre ytelser	8 149 159	10 156 264
Sum utbetalinger til lønn	374 317 043	331 082 726
Antall årsverk:	422	396

JD har i henhold til rundskriv R-118 betalt og regnskapsført arbeidsgiverandel av pensjonspremien på 32 829 189 kroner i 2017. Avsetningen var på 33 016 587 kroner i 2017. Ved årets slutt skal differansen mellom avsatt pensjonspremie og fakturert pensjonspremie resultatføres, sammen med en beregnet arbeidsgiveravgift (aga). Den totale differansen for 2017 er liten sett i forhold til den totale pensjonspremien og de totale utgiftene til lønn i JD. Den ble 187 361 kroner, eller om lag 0,05 prosent av årets avsetning. I tillegg kommer korrigerings av aga på 26 418 kroner. Dette vil si avsatte midler var høyere enn betalt faktura fra SPK. Differansen gjelder både arbeidsgiverandelen og medlemsinnskuddet.

Antall årsverk som knyttes til lønnskostnadene for 2017 er 422. Det er en netto økning på 26 årsverk i 2017 sammenlignet med 2016. Økningen skyldes bla. helårsvirkning av Integreringsavdelingen i 2017, som ble overført fra BLD til JD i april 2016. Antall årsverk er gjennomsnitt for året. Tallet inkluderer medlemmer som sitter i råd og utvalg i departementet. Departementet fikk 5 mill. kroner til økt midlertidig bemanning som et toårig tiltak i 2016 og 2017, knyttet til håndtering av asylkomster i 2015. Det var om lag 8 midlertidig ansatte knyttet til dette arbeidet i 2017.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie	98 608 360	27 250 919
Vedlikehold egne bygg og anlegg	1 950	4 200
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	360 021	948 636
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 073 853	3 627 813
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	991 907	427 721
Mindre utstyrsanskaffelser	2 777 049	9 273 551
Leie av maskiner, inventar og lignende	6 830 960	6 248 233
Kjøp av fremmede tjenester	1 071 067 018	1 125 098 272
Reiser og diett	14 710 136	18 921 163
Øvrige driftsutgifter	40 827 361	33 293 230

Sum andre utbetalinger til drift	1 240 248 615	1 225 093 739
---	----------------------	----------------------

Andre utbetalinger til drift har en økning på om lag 15,2 mill. kroner fra 2016. 73 pst. av andre utbetalinger til drift gjelder redningshelikoptertjenesten. Utbetalingene til anskaffelse av redningshelikoptrene vil variere i anskaffelsesperioden, og dette vil medføre at kostnadene vil variere fra år til år. Kostnadene til husleie økte med 71,4 mill, og dette skyldes at departementet overtok hele budsjettansvaret for kostnadene knyttet til departementets erstatningslokaler i Nydalen.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2017	31.12.2016
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	-44	-5 741
Valutagevinst	-	-
Annen finansinntekt	-	-
Sum innbetaling av finansinntekter	-44	-5 741
	31.12.2017	31.12.2016
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	6 959	8 725
Valutatap	-	-
Annen finansutgift	-	-
Sum utbetaling av finansutgifter	6 959	8 725

Renteutgifter

Det er utgiftsført 6 959 kroner på denne kontoen i 2017 og utgiftsposten består hovedsakelig av forsinkelsesrenter og purregebyr. Det er en liten nedgang på kontoen sammenlignet med 2016.

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2017	31.12.2016
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	293 100	1 000 742
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	145 353 563	155 597 082
Beredskapsanskaffelser	-	-
Infrastruktureiendeler	-	-
Maskiner og transportmidler	351 971 942	-
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	106 481 751	28 805 784
Sum utbetalt til investeringer	604 100 357	185 403 608
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Kapitalinnskudd	-	-
Obligasjoner	-	-
Investeringer i aksjer og andeler	-	-
Sum utbetalt til kjøp av aksjer	-	-

De største utbetalingene gjelder redningshelikoptertjenesten, som utgjør om lag 98 pst. av de totale investeringene. Kontraktene med den nye helikopterleverandøren omfatter investeringer i helikoptre, treningshjelpemidler, initiell trening, reservedeler, utstyr og en komplett logistikk-løsning. Investeringene betales over et 30-talls betalingsmilepæler. Utbetalingene til maskiner og transportmidler gjelder i hovedsak kjøp av nye redningshelikoptre, og økningen i utbetalingene til driftsløsøre, inventar og verktøy gjelder i hovedsak reservedeler i forbindelse med anskaffelse av nye redningshelikoptre.

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2017	31.12.2016
Tilfeldige og andre inntekter konto 5309.29 i statens kontoplan)	658 308	1 766 385
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	658 308	1 766 385

Tilfeldige inntekter gjelder i hovedsak tilbakebetaling av ubrukte tilskudd og tilbakebetaling ved deltakelse i ulike EU-programmer. Den største tilbakebetalingen i 2017 var et beløp på 357 005 kroner vedrørende EU-programmet Rights, Equality and Citizenship.

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2017	31.12.2016
Overføring til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	29 860 000	
Tilskudd til kommuner	154 456 000	178 605 000
Tilskudd til fylkeskommuner	2 000 000	
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	117 871 300	100 325 000
Tilskudd til ideelle organisasjoner	102 874 476	114 231 034
Tilskudd til statsforvaltningen	17 424 000	16 963 000
Tilskudd til utlandet	210 490 690	226 266 533
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	634 976 466	636 390 567

Det meste av tilskuddene er enkelttilskudd, dvs. tilskudd som er øremerket i Prop. 1 S (2016-2017) og tilskudd til internasjonale organisasjoner. I de øremerkede tilskuddene inngår blant annet kompensasjon for samfunnsplagte tjenester utført av Telenor, Avinor og NorSiS. Det er også gitt tilskudd til frivillige organisasjoner i forbindelse med abonnementsordningen for bruk av Nødnett. Departementet forvalter også tilskuddsordninger, som i hovedsak er rettet mot ideelle organisasjoner. Tilskuddsmidler under disse ordningene forvaltes i tråd med regelverket for den respektive ordningen. Departementets årsregnskap for 2017 omfatter følgende tilskuddsordninger:

- Tilskuddsordning på prostitusjons- og menneskehandelsfeltet
- Tilskuddsordning for humanitære tiltak rettet mot EØS-borgere som kommer til Norge for å tigge
- Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner i redningstjenesten

En vesentlig del av regnskapsført tilskudd til kommuner er tilskudd til Longyearbyen lokalstyre (avsetninger til Svalbardregnskapet). Endringen i regnskapsført beløp på konto *Overføring til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter* fra 2016 skyldes at tilskudd til Norsk Forskningsråd ble feilpostert i 2016 og at feilen er korrigert i 2017.

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017	31.12.2017	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Sum	-	-	-
Omløpsmidler			
Kundefordringer	-	-	-
Andre fordringer	319 597	319 957	-
Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	-	-
Sum	319 597	319 957	-
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	-	-	-
Sum	-	-	-
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-16 448 935	-	-16 448 935
Skyldig skattetrekk	-14 311 208	-14 311 208	-
Skyldige offentlige avgifter	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	37 269	37 269	-
Sum	-30 722 873	-14 273 939	-16 448 935
Sum	-30 403 276	-13 954 341	-16 448 935

- Andre fordringer gjelder artskonto 154 fordringer på ansatte. Fordringene består av lån til ansatte og kun et reiseforskudd.
- Leverandørgjeld gjelder artskonto 240. Beløpet gjelder bokførte fakturaer som ikke er betalt i 2017 samt ikke innløste kreditnotaer i 2017.
- Skyldig skattetrekk gjelder artskonto 260 forskuddstrekk.
- Annen kortsiktig gjeld gjelder konto 2932 Negativ netto med 38 209,84 kroner og konto 2997 Interimskonto, andre ut- og innbetalinger med -940,67 kroner.
- UB 2017 mellomværende er – 13 945 341 kroner for Justis- og beredskapsdepartementet, jf. Kapitalregnskapet og S-rapport pr. 31.12.2017 for JD.

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Departementet har ingen investeringer i aksjer og selskaper.

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Org. nr.: 972417831

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Justis- og beredskapsdepartementets årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 2 153 110 894 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Justis- og beredskapsdepartementets årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike

risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 24.04.2018

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur